

Optegnelser af Regeringsraad C. L. Smidt.

Ved Arkivsekretær G. L. Grove.

Ikke faa Slægter have endnu fra de sidste Generationer liggende Udkast til biografiske Optegnelser, som ere skrevne for at opfylde den Ridderne af Dannebrog paahvilende Pligt i saa Henseende og nu kunne erstatte Originalernes Tab ved Christiansborg Slots Brand. Vi have i de sidste Bind af Tidsskriftet herigennem set Selvbiografier fra Personer af saa forskellige Samfundsklasser som Adelsmanden, Grev S. L. Schulin, Biskop Fr. Münster, Vaisenhusbarnet, Skibsfører J. J. Berg, og nu ovenfor Generalkrigskommissær Toxwerdt. Et Led i denne Række danner ogsaa følgende Meddelelser af den vestindiske Embedsmand Claus Langhaar Smidt, der ere aftrykte efter et hans Sønneson Etatsraad, Grosserer C. L. Smidt tilhørende Haandskrift. Som allerede Overskriften til disse Meddelelser vil vise har Forfatteren vel nærmest kun følt sig forpligtet til at belyse sin Embedsvirksomhed, men da denne falder under et uroligt og lidet kendt Afsnit af Øernes Historie, under deres Besættelse af Englænderne i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, og sætter ham i Forbindelse med de vexlende ledende Personligheder, faa hans Oplevelser derved en forøget Interesse.

Ganske korte Beskrivelser af hans Levned findes i Thaarups fædrelandske Nekrolog 1821–26 S. 154 ff. og Biografisk Lexikon 16 B. S. 107 f. Her skal kun til nærmere Oplysning om de Dele af hans Liv, der ikke af ham selv berøres, meddeles, at han fødtes d. 30 Sept. 1761 paa Gaarden Rønshave i Smidstrup Sogn, Koldinghus Amt, som Faderen Niels P. S. ejede. I April 1779 blev han anbragt i Fredericia som Skriver- og Krambødreng og her blev han til April 1788, da han rejste til Kjøbenhavn for at læse til dansk juridisk Examen, som han samme Efteraar bestod. De nedenstaaende Meddelelser omfatte hans Embedsløb, indtil han d. 31 Juli 1815 blev Ridder af Dannebrog. Siden fik han, den 22 Sept. 1821, efter en Indberetning af Statsgælds-Direktionen atter en kongelig Tilkendegivelse af „Vor allerhøieste Tilfredshed med hans Forhold som Medlem af den under den engelske Occupation af vore vestindiske Øer etablerede Laane-Kommission for St. Croix.“ Han var selv hos Englænderne under Okkupationen en højt betroet Mand, og hos Befolkningen vakte hans Død, 28 Dec. 1822, almindelig Sorg. I Oktober 1795 ægtede han Christiane Schouboe, f. 13 Okt. 1773, der døde den 13 Aug. 1869 i Kjøbenhavn, en Datter af Sognepræst Christian Schouboe. En Søn af dette Ægtepar, Wilhelm Smidt, f. 1801, † 1884, var en af Lederne af det bekendte Bankierfirma Smidt & le Maire.

Optegnelser

af de vigtigste Begivenheder paa min Embedsbane.

Efter at jeg i Aaret 1788 havde erholdt til Dansk juridisk Examen, saavel ved den mundtlige Prøve som specimen practicum, bedste Character, blev jeg i April 1789, efter General Krigs-Commissair Wildenrads Forslag, uden mit Vidende, ansat som Sessions-Skriver i den — til Udførelsen af Forordningen om

Stavnsbaandets Løsning af 20de Junii 1788 — udnævnte Extra-Sessions Commission.

1795 den 19 Januarii frattraadte jeg Extra-Sessions-Forretningerne og kom paa Vartpenge, indtil jeg den 15 April 1796 allernaadigst blev udnævnt til Birkefoged over Westerlandsføhr og Amrum.

Under 31te Martii 1798 tilskrev det Kongelige Danske Cancellie mig saaledes: „Af en til det Kongelige Admiralitets og Commissariats Collegium indkommen og derfra Cancelliet tilstillet Beretning, betreffende Udskrivning af Søfolk til Kongens Tjeneste har Cancelliet med Fornøielse erfaret, at Hr. Birke-dommer ved Opmuntringer og paa alle andre Maader, har i denne Henseende gjort alt, hvad der har staaet i Deres Magt, til gavnlig Daad for Fædrelandet; Man har derfor ikke villet undlade at tilkjendegive Dem det Bifald, som Deres Adfærd ved denne Udskrivning har vundet.“ — Den 3die Junii samme Aar blev mig af Amtmanden over Tønder Amt tilkjendegivet, at Hans Majestæt allernaadigst havde forundt mig en Gratification af 150^{rdr.} for min Umage og Opmærksomhed ved de under min Jurisdiction indtrufne Strandinger i de to forløbne Aar.

1799 den 15de Martii blev jeg allernaadigst udnævnt til Birkeskriver ved Cronborg Districts Birk. •

Samme Aar den 2^{den} December blev jeg paa Esserum ved en venskabelig Meddelelse fra een af mine Venner underrettet om, at det Kongelige Danske Cancellie vilde bringe mig i Forslag til Skifteforvalter i Christiansteds Jurisdiction paa Ste Croix, og at jeg i den Anledning maatte strax begive mig paa Rejsen til Kjøbenhavn.

Den 3 December om Morgenen blev jeg af Cancelliets Præsident opfordret til, at indkomme med Ansøgning om bemeldte Embede, som blev mig allernaadigst forundt den 6te næstefter¹⁾.

---

¹⁾ Blandt Akterne vedrørende hans Udnævnelse findes navnlig en rosende Anbefaling fra hans tidligere Foresatte, Generalkrigskommissær Driberg, der om Smidt bruger Ordene: „Jeg kiender ham som duelig Mand, som troe og usvigelig Arbejder og som Eiere af det beste Hierte og ædleste Tænkemaade“. (Vestind. aabne Breve i Rigsarkivet).

1800 den 1 Sept. blev mig af Commissionen for den vestindiske Gjelds Liqvidation tilkjendegivet, at Hans Majestæt ved Resolution af 14 Maj s: A: havde allernaadigst befalet, at jeg skulde indtræde som Medlem af bemeldte Commission.

1801 den 1 April blev Øen Ste Croix taget i Besiddelse af den Engelske General-Lieutenant Trigge og Admiral Duchworth. Jeg vedblev mine Embeder som Skifteforvalter og Medlem af Gjelds Liqvidations-Commissionen.

1802 den 16 Februarii blev det Danske Flag heiset paa Ste Croix af den commanderende General Walterstorff²⁾. Den 26 næstefter afleverede jeg Laane-Commissionens Papirer og Bøger samt Kasse-Beholdningen til den Engelske Commissair Henry Svindburne, som den følgende Dag overgav samme til de Kongelige Danske Laane-Commissarier.

1803 den 14 Junii modtog jeg fra det Kongelige General-Toldkammer følgende Bekjendtgjørelse af 11 Januarii s: A: „I Anledning af en allerunderdanigst Forestilling fra det Kongelige Finants-Collegium, hvoriblandt andet blev foredraget om Deres Orden, Flid og Retskaffenhed, ogsaa ved de Dem overdragne Forretninger for den vestindiske Gjelds-Liqvidation, medens Øerne vare i Engelsk Besiddelse, har det allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen, ved Resolution til dette Kammer af 5te dennes, at udnævne Dem til virkelig Kammerraad.“

1807 den 7de October indtraadte jeg i den Vestindiske Regjering i Følge General-Gouverneurens Constitution saaledes lydende: „Herr Kammerraad Smidt beskikkes hermed til at indtræde i Regjeringen som yngste Medlem, imedens Herr Regjerings-Raad Bentzons Fraværelse eller naar en af de nuværende

---

²⁾ Ernst Frederik Walterstorff, som havde været General-Guvernør fra 1788—1796 over de dansk vestindiske Øer, fik atter 21 Okt. 1801 Udnævnelse til 1 Kommissær og øverst Befalende sammesteds, modtog Øerne af Englænderne 16 Febr. 1802 og var Guvernør til 16 Febr. 1803. Hans Forgænger, Lindemann, Guvernør ad interim, havde maattet overgive Øerne til Englænderne den 31 Marts 1801 og døde under Okkupationen den 2 Sept. 1801. Walterstorff afløstes som Guvernør af Generalmajor Balthasar Fr. v. Myhlenfels, der fungerede fra 16 Febr. 1803 til 26 Mai 1807. Samme Aar, d. 25 Decbr. overtog Englænderne atter Øerne.

Herrer Regjerings-Raader ved Dødsfald eller Sygdoms Tilfælde skulde udgaae af Regjeringen.

Min uindskrænkede Tillid til Herr Kammer-Raaden, og min Bevidsthed om Deres Gavnelyst for at fremme almindelig Bedste, har bestemt mig til dette Valg.

den 24 Maj 1807

Mühlenfells“.

Samme Dag afleverede jeg Skifterets-Arkivet til den i mit Sted constituerede Skifteforvalter Henriksen. Den 25 December deeltog jeg med daværende Regjeringsraad Bentzon i Capitulationens Afslutning med General Bowyer og Admiral Cochrane som Brittisk Højstbefalende i Vestindien. Den 30 December overtog jeg atter Bestyrelsen af Skifteforvalter-Embedet.

1808 den 13de Januarii blev, i Følge den engelske Højstcommanderendes Ordre, Laane-Commissionens Arkiv og samtlige Activa overleveret til de Engelske Priis-Agenter Andrew Cochrane Johnstone og James Cavan og som en Følge deraf udtraadte jeg af Commissionen.

Den 28 April forlangte den Britiske Gouverneur-Lieutenant Harcourt, som imidlertid var udkommet fra Engelland, mit Samtykke til at indtræde som Medlem af Laane-Commissionen, som han vilde fratage Priis-Agenterne, der havde bestyret samme til stor Skade for Kolonien. Jeg lovede at modtage en saadan Udnævnelse, og at virke i denne Post saa længe som min Overbeviisning sagde mig, at jeg derved gavnede det Almindelige, uden at handle imod min Pligt.

Den 30te Maii modtog jeg Bestalling som Medlem af den nye Commission for de Danske og Hollandske Laane.

Den 2 September forelæste General Harcourt mig nogle Linier af den ham meddelte Instrux, hvorefter det er ham paalagt at forme eller oprette et Regjerings-Raad, der skulle votere i alle civile Sager, men hvis Vota dog ikke skulle forbinde Gouverneuren, som tvertimod kunde foretage sig, hvad han maatte finde for godt. Dette Regjerings-Raads Personale maatte ikke være større end 5 og ikke mindre end 3, og Generalen ønskede, at jeg vilde tage Sæde i Samme. Efter nøje at have overvejet, hvad der i dette Tilfælde var ret og Pligt, gav jeg

den paafølgende Dag følgende Svar: at da, under den Danske Regjering, ingen subordineret Embedsmand kunde være Medlem af Regjerings-Raadet, og jeg betragtede Skifteforvaltningens hensigtsmæssige Bestyrelse af langt større Vigtighed for Colonien, end min Deeltagelse i et Regjerings-Raad, til hvis Meninger General-Gouverneuren ikke var bunden, ansaae jeg det for min Pligt at afslaa Generalens Tilbud.

1811 den 7de, 8de og 9de November udførte jeg det tillidsfulde Opdrag, at affordre og modtage fra Vice Admiralitets-Retten paa Tortola og overbringe til Ste Croix, samtlige der, i Maii Maaned 1808, af Priis-Aganterne deponerede og af bemeldte Ret kondemnerede Panteobligationer &c: til Beløb nogle Millioner Rigsdaler Vestindisk Courant, henhørende til Gouvernementerne og Laanekommissionerne paa Ste Croix, Ste Thomas og Ste Jan.

1812 den 15de November, da General Harcourt begav sig paa en Søetour, lod han mig, ved Gouvernements-Secretairen Kaptain Gray, mundtlig anmode at bestyre Laane-Commissionen allene, da Han, ved sin Tilbagekomst, vilde ratihabere ethvert Foretagende, Beslutning og Foranstaltning.

Den 18de December s. Aar indfandt jeg mig hos General Harcourt |: hvis Liv var i Fare :| paa Plantagen Orange Grove paa Nordsiden og forelagde ham til Underskrift, nogle af mig forfattede anbefalende Erklæringer paa Ansøgninger til Prinds-Regenten fra Laane-Debitorerne, om Udsættelse og Forlængelse af Betalings-Terminerne; og samme Dag besørgede jeg, i Følge hans Ønske, hans Gjeld til den Kongelige Kasse — for $\frac{1}{4}$ Procent-Skat-Obligationer til Beløb 158,307 R^{dr}. 57 Skilling vestindisk Courant — transporteret til Laane-Commissionen.

Disse Expeditioner forsynede General Harcourt, ved fuld Bevidsthed, med sin Underskrift den paafølgende Dag om Morgen klokken 8 $\frac{1}{4}$, og Kl. 1—35 Minutter Eftermiddag døde denne sjeldne Mand.

Saaledes kom bemeldte Fordring |: der ellers vilde have tilfalden den Britiske Regjering :| til at sortere under Liqvida-

tions-Commissionen og conserveret for Hans Danske Majestæt, ved Pant i Plantagen Carlton.

1814 den 12 Martii blev jeg, efter General-Toldkamrets allerunderdanigste Forestilling, understøttet af Cancelliets kraftige Anbefaling, allernaadigst udnævnt til Regjerings-Raad, med Bi-behold af Skifteforvalter-Embedet; og den 23 s: M: til Etatsraad.

Julii 26. Gouverneuren Generalmajor Ramsay lod mig vide, at han var sindet at transportere William Armstrongs Laane-gjeld |: til Beløb den 31 December 1814 p^s 55,214. 4. o :| imod at dennes Fuldmægtig indleverede Sterling Vexler for Beløbet, der af Laane-Commissionen skulde modtages og strax afleveres til Gouverneuren. Jeg lod gjensvare, at Commissionen ikke er authoriseret til at indkassere, i Afdrag paa Laanene, mere, end der er forfalden til Betaling, og derfor qvittere; hvorhos jeg tillige anmærkede, at ethvert Afdrag skulde enten remitteres til Engelland, for der at deponeres i Banken, eller og betales til Laane-Commissionens Kasserer, nemlig mig selv. —

Julii 28de. I Anledning af Gouverneurens Resolution, hvorefter Medlemmerne af Regjerings-Raadet skulle have Gage for deres hele Embedstid, og at de iblandt dem, som ere Debitorer til Laanene, skulle strax nyde Credit i Laane-Regningerne for deres Andeel; forespurgte Doctor Stevens sig hos mig: om denne Betalingsmaade kunde gaa an? Jeg svarede: at Laane-Debitorerne kunne ikkun erholde Credit imod virkelige Betalinger, som enten burde remitteres til Engelland paa sædvanlig Maade, eller deponeres hos Laane-Commissionens Kasserer; samt, at jeg ikke kunde foreslaae nogen Slags Betalingsmaade af bemeldte Raadslemmers Gage.

October 18de. Laane-Commissionen modtog et Brev fra Gouverneuren, hvorved befales, at Gieldsbeviserne for W^m. M^c. Beans Skyld |: omtrent 30,000 r^{dl}. vest. Courant :| til Courant-Banken, skulde udslettes og opleveres, samt ved en nye Obligations Udstædelse tilstaaes 15 Aar til sammes Betaling. Commissionens 2^{det} Medlem, Doctor Stevens forenede sig med mig om følgende Svar: at Opfyldelsen af denne Ordre ikke stem-

mede med Kongens Interesse, idet de øvrige Pantefordringer ved Udslettelsen af første Prioritet fik Fortrinsret. —

October 25de. Gouverneuren, ved Brev af 19de, beordrede Laane-Commissionen, hvoraf han selv er første Medlem, at paa-tegne Beviserne for W^m: M^c: Beans Gjæld, at han er forundt 15 Aar til sammes Betaling.

Stevens og jeg svarede at denne Ordre, som stridende imod Instruxionerne, ikke kunde efterleves.

October 27de modtaget Brev fra Gouvernements Secretair Jarvis, hvorved tilkjendegives Laane-Commissionen, at Gouverneuren er langt fra at være tilfreds med Commissariernes Svar i Anledning af hans Ordre af 19de, betreffende W^m: M^c: Bean, og omendskjøndt han er fuldkommen overbevist, at ved at ud-øve den ham betroede Magt maatte den Sag fuldbyrdes og hans Befalinger efterleves; saa vil han dog frafalde videre Fremgang.

November 22de. Gouverneuren forlangte mundtlig, at jeg i Forening med Doctor Stevens skulde qvittere samtlige W^m: Armstrongs Obligationer for sin Gjæld til Laanet |: omtalt under 26 Julii :| hvilket Forlangende vi ansaae for Pligt at nægte.

1815 den 7de Februarii ankom til S^o Croix med et Transportskib, Oberstlieutenant Stabell¹⁾, som var forsynet med Fuldmagt til de Danske Vestindiske Øers Overtagelse, i General-Lieutenant Oxholms²⁾ Fraværelse.

Dagen derpaa lod Gouverneuren Generalmajor Ramsay mig, ved Gouvernements-Secretair Jarvis, forestille, at den Højstcom-manderende over de Engelske Øer, General Sir James Leith paa Barbados, havde forlangt at vorde underrettet om General Oxholms eller Transportskibenes Ankomst, da han ikke kunde give

¹⁾ Johan Henrik Stabell var 1799 bleven udnævnt til Premlt. i det vestindiske Artilleri og fik samme Aar Anciennitet først som Kaptain, siden som Major. 1806 kom han hjem som Krigsfange. 1812 fik han Ordre til at forrette Generalvognmesters Tjeneste ved den i Sjælland samlede Armé. 1814 blev han Vicegeneralguvernør over de vestindiske Øer, 1817 Oberst. D. 14 Juli 1821 blev han afskediget. (Kgl. Resol. ved Vestind. Guin. Rente- og Gen. Told-Kammer).

²⁾ Generallojtn. Peter Lotharius Oxholm, f. 1753, † 1827, var Generalguvernør fra 1815 til 1816, da han p. G. af svækket Helbred vendte tilbage. Se Biogr. Lex.

Ordre til Øernes Overgivelse, forinden Hans Brittaniske Majestæts Rettigheder og Fordringer vare sekurerede, og at General Ramsay maatte paastaa Sikkerhed for samtlige Restancer, som han antager tilhører Kongen af Engelland, og beløber til henimod 1,100,000rd. vestindisk Courant. Denne Sikkerhed skulde bestaa i, at overgive til General Ramsay Panteobligationerne til dette Beløb, udstædte af Debitorerne til de Kongelige Danske Laane, hvis viidere Skjebne skulde overlades til Ministeriel Forhandling.

Jeg svarede: at, efter min Formening, kunde af de i Oberstlieutenant Stabells Værge værende offentlige Dokumenter ikke udledes nogen grundet Anledning til en saadan Paastand; tvertimod viste det Engelske Skatkammers Brev til General Oxholm af 23 Sept. 1814, at ved Øernes Tilbagegivelse skulde tillige opgives: samtlige Obligationer, Protokoller, Papirer og andre Dokumenter i Laane-Commissariernes Hænder, betreffende Laanene; og følgelig ansaa jeg det for min Pligt, at modsætte mig Generalmajor Ramsays Forlangende.

Den 26 Februarii ankom General Oxholm, til hvem jeg den 7de Martii leverede en Afskrift af Laane-Commissionens Conto Couranter med Debitorerne fra 1 Julii og 31 December 1805 til 31 Dec. 1814.

Den 29 Martii blev mig tilstillet General Ramsays Protest imod Laane-Commissionen fordi jeg, i Forening med Doctor Stevens, havde nægtet at forandre Beløbet af den paa Status over Laanene anførte under 18 December 1812 ommeldte General Harcourts Gield.

Den 30 Martii blev til Etatsraad Bentzon¹⁾, paa General Oxholms Vegne, overleveret samtlige til de Danske Laan hørende Dokumenter og Kasse-Beholdning.

Den 1 April 1815 blev det engelske Flag strøget, og det Danske heiset.

---

¹⁾ Etatsraad Adrian Benjamin Benzon, f. 1777, † 1827, blev 3 Aar efter at have taget juridisk Embedsexamen, Medlem af Regeringen paa de vestindiske Øer 1799, blev 1814 Etatsraad og 1816 Generalguvernør. Se Biogr. Lex.

I General Oxholms og Etatsraad Bentzons Fraværelse paa Ste Thomas fra 3 til 25 April, bestyrede Oberstlieutenant Stabell og jeg Regjerings-Forretningerne, ligesom jeg allene administrerede de Kongelige Laan.

Den 31te Julii 1815 blev jeg allernaadigst udnævnt til Ridder af Dannebrog. —

Uden at være ubeskeden tør jeg nok paastaae, at jeg, ved den Tillid jeg erhvervede mig hos den veltænkende General Harcourt og ved at forhindre Virkningen af General Ramsays modsatte Fremgangsmaade, har reddet mange Tønder Guld vestindisk Courant for min allernaadigste ubeskrivelig elskede Konge!

C. Smidt.

Nogle Oplysninger om Oslobispen Mag. Jens Nilssøns Datter Margrethe og hendes Efterslægt.

Ved E. A. Thomle.

I (norsk) Hist. Tidsskrift, 2 R. VI. S. 316 har Rector A. E. Erichsen meddelt nogle Oplysninger om Oslobispen Mag. Jens Nilssøns nærmeste Slegt, deriblandt ogsaa nogle Data om Datteren Margrethe (Marte) Nilsdatter og hendes Søn Raadmand i Bergen Laurits Olufssøn Sand. Som et Supplement hertil meddeles nedenfor et Skjøde paa Sand, udstedt af nævnte Raadmand 11 Decbr. 1694, thinglæst 25 Juni 1695, der indeholder adskillige yderligere Oplysninger om Margrethe Nilsdatters Børn og Efterslægt. Skjødet findes indført i Heggen og Frølands Sorenskriveries Skjøde- og Pantebog 1689—1701 (Retsprotokol Nr. 3529), fol. 104 b og lyder som følger:

Lauritz Sand, Raadmand udj Bergen, Kiendis og hermed Vitterlig gjør, at saasom min Salig Fader *Olluf Lauritzen* Fordum Fouget ofver Nunne Closters Goeds og min Salig Moder *Marta Jensdaatter*, fordum Magr *Jens Nielszøn* Superintendent i Opsloe Daatter, Effter den Skadelige Jdebrand som scheede i Opsloe Anno 1624, fløtte til deris Odels og Eyendeels Gaard *Sand*, Liggendis i Aggershuus Leen, femb Miile fra Christiania,